

УДК 378.147.88

DOI 10.18372/2786-823.1.17518

Пуляк Ольга Василівна 

кандидат педагогічних наук, доцент,

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,

м. Кропивницький, Україна

o.v.puliak@cuspu.edu.ua

Мироненко Наталя Василівна 

кандидат педагогічних наук, доцент,

Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,

м. Кропивницький, Україна

N.V.Myronenko@cuspu.edu.ua

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

***Анотація.** Стаття присвячена вивченню основних особливостей застосування на уроках технологій інтерактивних засобів навчання. Розглянуті основні технічні інтерактивні засоби навчання та програми інтерактивних засобів навчання. Наголошено на необхідності використання обґрунтованих інноваційних методик та засобів навчання.*

***Ключові слова:** технології, освітній процес, інтерактивні засоби, інтерактивні інструменти, освітнє середовище.*

***Annotation.** The article is devoted to the study of the main features of the use of interactive learning technologies in lessons. The main technical interactive learning tools and software of interactive learning tools are considered. The need to use sound innovative methods and teaching aids is emphasized.*

***Key words:** technologies, educational process, interactive tools, interactive tools, educational environment.*

Актуальність статті. На сучасному етапі розвитку інноваційних, інформаційних та комп'ютерних технологій сучасний вчитель вмотивований до активного впровадження та використання у своїй професійній діяльності методів та засобів навчання, які сприяють активному залученню учнів до освітнього процесу, розумінню та засвоєнню учнями навчального матеріалу й підтримки інтересу до пізнавальної діяльності. Успішність освітнього процесу залежить від оптимальної організації взаємин та взаємодії між вчителями й учнями на основі партнерства та співпраці, що можливе в умовах використання інтерактивних засобів навчання на уроках технологій.

Мета статті – розкриття основних особливостей застосування на уроках технологій інтерактивних засобів навчання.

Результати дослідження. Освітня галузь «Технологія» належить до таких галузей освіти, які можуть забезпечити індивідуальний підхід до учнів із точки зору змісту навчання, розширити варіативність змісту практичної діяльності учнів.

Основна мета освітньої галузі «Технологія» полягає у формуванні й розвитку проектно-технологічної та інформаційно-комунікаційної компетентностей для реалізації творчого потенціалу учнів і їх соціалізації в суспільстві [4].

До основних завдань галузі належать:

- формування цілісного уявлення про розвиток матеріального виробництва, роль техніки, дизайну та технології у розвитку суспільства;
- ознайомлення учнів з виробничим середовищем, традиційними, сучасними та перспективними технологіями обробки матеріалів, декоративно-ужитковим мистецтвом;
- формування здатності до розвитку пізнання рідної культури засобами декоративно-ужиткового мистецтва;
- набуття учнями досвіду проведення технологічних заходів, партнерської взаємодії та цінування трудової традиції;
- розвиток технологічних умінь і навичок учнів;

- усвідомлення учнями важливості ролі техніки як практичного втілення наукового знання;
- реалізація навичок та інтересів студентів у сфері технологічної діяльності;
- створення умов для самореалізації, розвитку підприємливості та професійного самовизначення кожного учня;
- оволодіння вмінням оцінювати власні результати трансформаційної діяльності та рівень формування ключових і предметних компетентностей [4].

Використання інтерактивних засобів навчання в освітній практиці призвело до появи третього інтерактивного партнера навчальної взаємодії (учень, вчитель, комп'ютер), що змінило роль вчителя, який перестав бути єдиним джерелом інформації й із пасивного навчання переросло в активну взаємодію у процесі навчальної діяльності [2; 3]. Слід зазначити, що в цьому аспекті важливою є позиція вчителя, яка полягає не тільки в орієнтації на індивідуально-психологічні особливості учнів, на його індивідуальні можливості, скільки дії самого вчителя щодо управління навчальною діяльністю учнів за допомогою комп'ютера до його окремих функцій.

Причому важливим є не тільки методика проведення занять, але й, насамперед, взаємодія між учасниками освітнього процесу, педагогом та здобувачами освіти, їх стиль спілкування: педагогічний коуч, фасилітація, модерація, тьюторство тощо. Дані методики прийшли в освіту з інших сфер людської діяльності, де довели свою ефективність в освітньому процесі, розвиваючи критичне мислення, вміння працювати в команді, спілкуватися та розмірковувати, приймати рішення, презентувати ідеї чи результати роботи тощо [1].

Можливості комп'ютера дозволяють вчителю створити умови для організації занять учнів на уроках технологій таким чином, щоб вони самостійно відкривали, здобували та конструювали нові знання, тобто активізували свою навчально-пізнавальну діяльність під час занять. На основі аналізу наявних досліджень можна зробити висновок, що в багатьох

дослідженнях інтерактивні засоби навчання розглядаються у двох аспектах: технічному та програмному.

Технічні інтерактивні засоби навчання включають: інтерактивне обладнання на базі комп'ютерних засобів (інтерактивна дошка, інтерактивний планшет, інтерактивний рідкокристалічний монітор, що має додаткові функції цифрового планшета, інтерактивної системи опитування тощо) та спеціалізоване. До комп'ютера та інтерактивного обладнання можна також підключити цифрову камеру, відеокамеру, мікроскоп тощо.

До програмних інтерактивних засобів навчання належать електронні засоби навчання, спрямовані на взаємодію з учнями та здійснення управління освітньою діяльністю. Прикладом таких інструментів є електронні інтерактивні освітні ресурси: веб-квести, навчальні презентації, електронні підручники, навчальні програми, тести, тренажери, віртуальні світи та лабораторії, інтерактивні плакати, комп'ютерні моделі, хаби тощо.

Завдання вчителя – оцінити навчальну ситуацію кожного учня. Для індивідуалізації навчання школярів необхідне різноманітне навчальне середовище, яке дозволяє учню з оптимальною для нього швидкістю просуватися вперед у навчанні, здійснювати практичну трансформаційну діяльність на уроках технології та позакласній роботі.

Щоб залучити кожного учня до активного пізнавального процесу, застосовуючи набуті знання на практиці, необхідно створити відповідне навчальне середовище, яке забезпечить вільний доступ до різноманітних джерел інформації як у школі, так і вдома, спілкування з однолітками, співпрацю з предметом, викладачами, науковими співробітниками. Ідея освітнього середовища як єдиного інформаційно-освітнього простору, побудованого за допомогою інтеграції традиційних носіїв інформації та інформаційних технологій, набуває все більшого визнання.

Для подолання труднощів, пов'язаних з використанням певних інтерактивних технологій і перетворення їх слабких сторін на сильні, стратегію слід переглядати та ретельно й обґрунтовано застосувати. Адже використання

інтерактивного навчання не є самоціллю. Це лише спосіб створити атмосферу в класі, яка найкраще сприяє співпраці, порозумінню та доброзичливості, а також уможлиблює впровадження особистісно-орієнтованого навчання.

Для посилення педагогічного контролю за процесом навчання в частині використання інтерактивних методів та засобів навчання вчитель технологій також має бути заздалегідь належним чином підготовлений:

- глибоко вивчати та продумувати матеріал, у тому числі й додатковий (наприклад, різноманітні контрольні роботи, зразки лабораторних і практичних робіт, інструкційні картки);

- планувати і розробляти сценарії комунікацій (визначення графіка, ролей учасників, підготовка питань і стандартів можливих відповідей, розробка критеріїв оцінки ефективності);

- мотивувати учнів до вивчення матеріалу шляхом відбору найцікавіших предметних випадків, задач, оголошення очікуваних результатів уроку та критеріїв оцінювання роботи кожного учня.

Висновки. Отже, використання обґрунтованих інноваційних методик, засобів та технологій дає змогу не лише залучати учнів старшої школи до співпраці під час навчання у закладі загальної середньої освіти, що сприяє набуттю ними власного досвіду взаємодії, а й забезпечує високий рівень їхньої адаптації до трансформації освітнього середовища та забезпечить високий рівень комунікаційних навичок в майбутньому.

Список використаних джерел

1. Абрамова О.В., Пуляк О.В, Терещук А.І. Формування м'яких навичок у здобувачів освіти через застосування тренінгових технологій. *Збірник наукових праць «Вісник післядипломної освіти». Серія «Педагогічні науки»*. Випуск 18(47) 2021. С. 10 -28. [https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-18\(47\)-10-28](https://doi.org/10.32405/2218-7650-2021-18(47)-10-28) (дата звернення: 20.12.2022).

2. Андрощук І. Кейс-метод на уроках, як засіб налагодження педагогічної взаємодії. *Педагогічний вісник: наук.-пед. журнал Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. 2015. № 3 (41). С. 6 - 9.

3. Андрощук І.В. Технологія педагогічної взаємодії у професійній діяльності вчителя трудового навчання та технологій. *Зб. наук. праць Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти*. 2016. № 2 (24). URL:

<http://elar.khmnu.edu.ua/bitstream/123456789/5994/3/Androshchuk%20I.V..pdf>

(дата звернення: 20.12.2022).

4. Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. (редакція від 01.09.2020 р). URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-п> (дата звернення: 20.12.2022).

5. Терещук А., Абрамова О., Пуляк О. Наскрізні уміння притаманні ключовим компетентностям: умови та шляхи формування на уроках технологій. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка*. 2022. Випуск 205. С .64 - 69.

6. Технології (профільний рівень). Навчальні програми для 10-11 класів (Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення: 20.12.2022).